Бань Чжіцзін
аспірант,
Науковий керівник: **Пруднікова М.С.**
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
Харківська державна академія фізичної культури

ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВІВ ДО ЗАНЯТЬ ТУРИСТСЬКО-ОЗДОРОВЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ М. ХАРКОВА

Мотивація спортивно-оздоровчої діяльності у студентській молоді є ключовою проблемою у фізичному вихованні і спорті, яка зумовлена прагненням до здорового способу життя. Ефективна взаємодія зі студентською молоддю без урахування їх інтересів і мотивів, також високі результати навчальної діяльності залежать, передусім, від сформованості позитивної мотивації до обраної дисципліни [1; 3]. Мотиви до вивчання дисципліни за вибором не є сталими. Вони виникають і розвиваються разом з розвитком потреб та інтересів студентської молоді. Як стверджує А.Ц. Пуні, розвиток мотивів до занять спортом це складний процес, в якому виділяє три лінії спонукання до систематичності занять обраною діяльністю [1].

Тому основна частина наших досліджень була спрямована на виявлення мотивів до та після викладання предмету за вибором «Організація туристсько-оздоровчої діяльності» (ОРГТОД) у студентській молоді 17-19 років та проведена в Харківській державній академії фізичної культури на кафедрі зимових видів спорту, велоспорту та туризму [2]. У дослідженнях прийняли участь 64 студента у віці 17-19 років різних факультетів (циклічні види спорту, спортивні ігри і одноборства, управління професійною сферою

спорту та фізичного виховання (ПДС та ФВ), фізична терапія та здоров'я людини (ФТ та ЗЛ)) академії.

Метою дисципліни ОРГТОД було ознайомити студентів з основами туристсько-оздоровчої діяльності та надати навички організації оздоровчого дозвілля різних верств населення з використанням доступних видів спортивно-оздоровчого туризму.

Дисципліна ОРГТОД включала теоретичний матеріал, організацію та проведення занять зі скандинавської ходьби, оздоровчу прогулянку з пішохідного і лижного туризму, безпечну велепрогулянку, дозвілля оздоровчої спрямованості; оволодіння елементами техніки подолання перешкод на скеледромі та у мотузковому парку (рис. 1) [2].

Модуль 1. Особливості туристсько-оздоровчої діяльності різних груп населення

- Тема 1 Особливості туристсько-оздоровчої діяльності (Поняття «туризму» та «рекреаційної діяльності». Види та основні форми туристської діяльності. Роль туризму у формуванні здорового способу життя сучасної людини. Туристко-оздоровча діяльність, її функції та їх значення для школярів та студентів.
- Тема 2. Планування оздоровчого походу (Виховна, освітня та пізнавальна цінність туристської діяльності. Туризм та природокористування. Топографічна підготовка туриста. Техніка в'язання туристичних вузлів. Комплектація групи, вибір району та розробка маршруту).

Модуль 2. Різновиди туристсько-оздоровчої діяльності

- Тема 3. Організація занять зі скандинавської ходьби. (Інвентар та спорядження для скандинавської ходьби. Техніка виконання скандинавської ходьби. Організація заняття зі скандинавської ходьби)
- Тема 4. Організація та проведення оздоровчої велопрогулянки (Інвентар та спорядження для різних видів велосипедного походу. Вибір велосипеду згідно зрісто-вагових показників. Райони проведення велопоходів різних категорій та активного відпочинку. Розробка маршруту. Формування велогрупи. Обов'язки учасників у велопоході. Ознайомлення з трасами для активного відпочинку).
- Тема 5. Організація безпечних занять на скеледромах. (Види скелелазіння та основи техніки скелелазіння. Організація страховки під час занять на скеледромі та подолання скелелазних трас. Проходження трас на скеледромі).
- Тема 6. Організація оздоровчих занять у мотузковому парку. (Способи проведення рятувальних робіт у мотузкових парках. Організація та подолання етапів. Організація та подолання етапів. Проходження етапів на швидкість).
- Тема 7. Планування та проведення лижної оздоровчої прогулянки. (Удосконалення техніки пересування на лижах. Райони проведення лижних походів різних категорій складності та активного відпочинку. Особливості маршруту з лижного туризму. Участь у лижній прогулянці).

Рис. 1. Зміст робочої програми навчальної дисципліни «Організація туристсько-оздоровчої діяльності»

Проведені нами дослідження студентської молоді по методиці «Мотиви занять спортом» автор А.В. Шаболтас (Е.П. Ільїн, 2000) були призначені виявленню домінуючих цілей (особистих значень) до занять туристсько-оздоровчою діяльністю протягом чотирьох місяців (табл. 1) [1].

Таблиця 1

Мотиви до занять студентської молоді 17-19 років, бали

№ з/п	Мотив занять спортом	Вік 17-19 років (n=64)		Статистична відмінність	
		Вересень	Грудень	t	p
1.	Емоційного задоволення	8,31±1,67	9,64±1,45	$t_{1,2}$=0,60	p>0,05
2.	Соціального самоствердження	15,33±1,37	26,91±0,35	*$t_{1,2}$=8,19*	*p<0,001*
3.	Фізичного самоствердження	5,76±1,24	6,43±0,97	$t_{1,2}$=0,43	p>0,05
4.	Соціально-емоційний	11,82±1,24	25,79±0,76	*$t_{1,2}$=9,61*	*p<0,001*
5.	Соціально-моральний	12,37±1,18	21,8±0,48	*$t_{1,2}$=7,40*	*p<0,001*
6.	Досягнення успіху в спорті	7,54±1,27	8,77±0,57	$t_{1,2}$=0,88	p>0,05
7.	Спортивно-пізнавальний	12,76±2,56	26,82±1,69	*$t_{1,2}$=4,58*	*p<0,001*
8.	Раціонально-вольовій	6,62±0,48	9,66±0,23	*$t_{1,2}$=5,71*	*p<0,001*
9.	Підготовка до професійної діяльності	14,7±0,78	13,81±1,02	$t_{1,2}$=0,34	p>0,05
10.	Громадянсько-патріотичний	12,17±1,34	11,91±1,01	$t_{1,2}$=0,15	p>0,05

На початку (вересень) навчальних занять тестування студентської молоді показало більш виражені показники соціального самоствердження, соціально-емоційного і соціально-морального, спортивно-пізнавального, підготовку до професійної діяльності, грамадянсько-партіотичного мотивів, тоді як наприкінці (грудень) показники соціального самоствердження, соціально-емоційного і спортивно-пізнавального мотивів. Це вказує на прагнення проявити себе, на повагу у студентів з різних факультетів, га неформальне спілкування, на соціальну і емоційну розкутість (табл. 1).

Далі, після теоретичних і практичних занять за дисципліною «ОРГТОД» нами проведено опитування (Який вид туристсько-оздоровчої діяльності був би Вам цікавий у подальшому житті?) студентської молоді 17-19 років згідно навчання на факультетах.

Студентська молодь 17-19 років в подальшому у житті більш зацікавлена велопрогулянками (35 %), скандинавською ходьбою (19 %), оздоровчими походами (14 %), відвідуванням скеледромів (14 %), лижними прогулянками (11 %), відвідуванням мотузкових парків (7 %) за отриманими середніми даними по 4 факультетам (рис. 1).

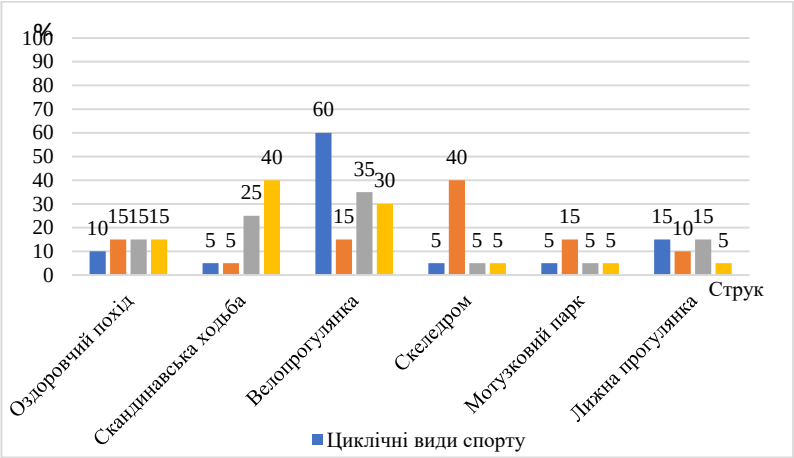

Нами визначено, що протягом чотирьох місяців навчальних занять за обраною дисципліною ОРГТОД у студентській молоді визначені різні числові значення за критерієм Стьюдента. Так, на 11,58 бали ($t=8,19$; $p<0,001$) збільшилися дані у соціальному самоствердженні, на 13,97 бали ($t=9,61$; $p<0,001$) у соціально-емоційному у спортивно-пізнавальному, на 3,04 бали ($t=5,71$; $p<0,001$) у раціонально-вольовому мотивах, що свідчить про прагнення утвердити себе в соціумі.

За даними опитування нами визначено, що студентська молодь 17-19 років факультету циклічних видів спорту більш зацікавлена вело (60 %) і лижною (15 %) прогулянками, оздоровчими походами (10 %); факультету спортивних ігор та одноборств − скандинавською ходьбою (40 %), велопрогулянками (30 %) і оздоровчими походами (15 %); факультету управління ПДС та ФВ – велопрогулянками (35 %), скандинавською ходьбою (25 %), оздоровчими походами і лижними прогулянками (по 15 %); факультету ФТ та ЗЛ − скандинавською ходьбою (40 %), велопрогулянками (30 %), оздоровчими походами (15 %).

Урахування індивідуальних особливостей студентської молоді у навчанні дисципліни − це не пристосування мети і змісту навчання до окремого студента, а пристосування прийомів, методів і форм педагогічного впливу до індивідуальних їх особливостей з метою

забезпечення, як запрограмованого рівня розвитку особистості, так і матеріалу згідно робочої програми начальної дисципліни.

Список використаних джерел:

1. Общая и спортивная психология : учеб. для вузов / под ред. Г.Д. Бабушкина. Омск : СибГУФК, 2004. 400 с.

2. Мулик К.В. Спортивно-оздоровчий туризм в системі фізичного виховання школярів і студентів : Монографія. Харків : ФОП Бровін А.В., 2015. 418 с.

3. Прудникова М.С. Построение тренировочного процесса юных велосипедисток 12-15 лет с учетом становления специфического биологического цикла : дис. … канд.н.ф.в.с. : 24.00.01. Харьков, 2011. 282 с.